Lietas Nr. C15194916
Lietas arhīva Nr. C-1949-16/15

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2016. gada 10. oktobrī

Jelgavas tiesa: tiesnese K. Zaura
izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ *(/pers. A/)* maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2016. gada 27. jūnijā /pers. A/ *(/pers. A/)* (turpmāk arī Prasītāja) cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī Atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu, kurā lūdz piedzīt no Atbildētāja par labu Prasītājai uzturlīdzekļus bērnu /pers. C/ un /pers. D/ uzturam Ministru kabineta noteiktajā minimālajā apmērā, sākot no prasības celšanas tiesā līdz bērnu pilngadībai.

Prasība motivēta ar to, ka Atbildētājs ir bērnu tēvs, kuram saskaņā ar Civillikuma 179. pantu ir pienākums uzturēt bērnus samērā ar viņa mantisko stāvokli. Prasītāja ar Atbildētāju sastāv laulībā kopš 2013. gada 4. septembra, bet kopš 2015. gada jūnija puses nedzīvo kopā. Puses bija vienojušās par uzturlīdzekļu sniegšanu meitu uzturam – Atbildētājs apņēmās katru mēnesi sniegt bērniem uzturu ne mazāk kā 300,00 EUR mēnesī par abiem bērniem. Atbildētājs vienošanos nepilda, dzīvo un strādā Anglijā, bet Prasītājai nav zināma viņa dzīves un darba vieta.

Prasība pamatota ar Civillikuma 179. pantu, Ministru kabineta noteikumiem Nr. 348 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Tā kā maksājumu kopsumma uz katru bērnu atsevišķi prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz 2 100 EUR, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Prasītāja ceļot prasību norādījusi, ka nevēlās, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē. Tiesā nav saņemts Prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēde.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} un 250.^{22} panta prasībām, uz prasības pieteikumā norādīto adresi, kas tobrīd ir bijusi arī viņa deklarētās dzīvesvietas adrese (lietas 12. lapa), nosūtīts prasības pieteikums, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē un citas procesuālās tiesības, kā arī noteikts termiņš rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai un uzlikts par pienākumu iesniegt tiesai pierādījumus par savu mantisko stāvokli (lietas 16. lapa).

Atbildētājam sūtītā korespondence ir saņemta atpakaļ tiesā ar norādi, ka beidzies sūtījuma glabāšanas laiks (lietas 17.-23. lapa).

No Vienotās migrācijas informācijas sistēmas un Personu Datu Pārlūka izdrukām izriet, ka Atbildētājam kopš 2016. gada 15. jūlija nav deklarētās dzīvesvietas (lietas 24., 25. lapa). Ņemot vērā minēto, Atbildētājam par lietas izskatīšanu rakstveida procesā, paskaidrojumu sniegšanas termiņu un sprieduma pieejamības datumu ir paziņots ar publikāciju oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" 2016. gada 29. augustā (lietas 31. lapa). Tādējādi tiesa atzīst, ka Atbildētājam par ierosināto civillietu un tās izskatīšanu ir paziņots Civilprocesa likuma 59. pantā noteiktajā kārtībā.

Atbildētājs paskaidrojumus lietā nav sniedzis, kas atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajai daļai nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā. Nekādi iesniegumi no Atbildētāja tiesā nav saņemti, lūgumi nav pieteikti, iebildumi pret prasību nav celti.

Ievērojot to, ka puses nelūdza lietas izskatīšanu tiesas sēdē un tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmajai daļai, lieta izskatāma rakstveida procesā. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas 27., 31. lapa).

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa uzskata, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Ar lietā iesniegtajām dzimšanas apliecību kopijām un to apliecinātiem tulkojumiem, kā arī Personu datu pārlūka ziņām (lietas 6., 7.-8., 9., 10. , 13., 14. lapa) ir pierādīts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir 2009. gada 2. jūnijā dzimušās /pers. C/ (un 2013. gada 16. martā dzimušās /pers. D/ vecāki..

Ar lietā iesniegto laulības apliecības kopiju (lietas 11. lapa) pierādīts, ka Prasītāja un Atbildētājs ir noslēguši laulību 2013. gada 4. septembrī.

Tiesai nav pamats apšaubīt, ka nepilngadīgo bērnu dzīvesvieta ir pie Prasītājas un viņa īsteno bērnu ikdienas aizgādību, jo Atbildētājs minēto faktu nav apstrīdējis un pretējus pierādījumus nav iesniedzis.

Konvencijas par bērna tiesībām 27. panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, psihiskajai, garīgajai, tikumiskajai un speciālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un

skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177. panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179. panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt Civillikuma 179. panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Civillikuma 198. panta 4. punkts nosaka, ka aizgādība izbeidzas, kad bērns sasniedzis pilngadību.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 15. janvāra noteikumu Nr. 37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.1. un 2.2. apakšpunktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 24. novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2. punktu, prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 370 EUR. No minētā izriet, ka prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā valstī noteiktais minimālo uzturlīdzekļu apmērs, kuru katram no vecākiem, neatkarīgi no vecāka spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam līdz 7 gadu vecumam ir 92,50 EUR, bet sākot no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz bērna pilngadībai - 111,00 EUR mēnesī.

Tiesas ieskatā, vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, un vecākiem saviem bērniem ir jādod nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņu pilnvērtīgai attīstībai.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka Atbildētājs pilda pienākumu dot nepilngadīgajiem bērniem uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10. pantu, 93. panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma (lietas 16. lapa) pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. Tomēr tiesa uzskata, ka Prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt Atbildētāja mantisko stāvokli, jo pieprasītie uzturlīdzekļi ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmērā, kurus, saskaņā ar Civillikuma 179. panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt saviem bērniem.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007. gada 29. augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92. pantam un Civilprocesa likuma 1. pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no Atbildētāja par labu Prasītājai nepilngadīgo bērnu uzturam ir piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, tas ir, no 2016. gada 27. jūnija.

Tā kā Prasītāja ir lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus Ministru kabineta noteikumos noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmērā, tad tiesa atzīst, ka bērnu interesēs ir noteikt uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Ņemot vērā minēto un Atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērnu uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no Atbildētāja nepilngadīgās meitas /pers. D/ uzturēšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no prasības celšanas tiesā līdz bērna 7 gadu vecuma sasniegšanai, bet no bērna 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, savukārt nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturēšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi, sākot no prasības celšanas tiesā līdz bērna 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Civilprocesa likuma 203. panta ceturtā daļa nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42. panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai.

Tā kā saskaņā ar Civilprocesa likuma 43. panta pirmās daļas 3. punktu, Prasītāja, iesniedzot prasību par uzturlīdzekļu piedziņu, ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos, tad tiesas izdevumi ir piespriežami no Atbildētāja valsts labā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 33. panta otrajai daļai, tiesas izdevumi ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35. panta pirmās daļas 3. punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir 2 442,00 EUR ((92,50 EUR (25% no mēneša darba algas 370,00 EUR) + 111,00 EUR (30% no mēneša darba algas 370,00 EUR)) x 12 (mēneši)). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34. panta pirmās daļas 1. punkta „b" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva 332,42 EUR.

Lietā ir radušies arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas dokumentu piegādāšanu un izsniegšanu 6,28 EUR apmērā (lietas 1., 2. lapa). Turklāt tā kā Atbildētājai par civillietas ierosināšanu, rakstveida paskaidrojumu sniegšanas termiņu un sprieduma pieejamības datumu ir paziņots ar publikāciju oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis", tad, saskaņā ar Ministru kabineta 2013. gada 29. janvāra noteikumu "Oficiālo publikāciju noteikumi" 10. punktu un 2. pielikuma 15. punktu, lietā ir radušies arī ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi saistībā ar sludinājumu ievietošanu laikrakstā 1,42 EUR apmērā. Tādējādi lietā kopumā ir radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR apmērā.

Ņemot vērā minēto, atbilstoši Civilprocesa likuma 42. panta pirmās daļas nosacījumiem, no atbildētāja /pers. B/ par labu valstij ir piedzenama valsts nodeva 332,42 EUR (trīs simti trīsdesmit divi *euro*, 42 centi) un lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR (septiņi *euro*, 70 centi) apmērā.

Tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītā valsts nodeva 332,42 EUR apmērā maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Tāpat tiesa izskaidro, ka par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 7,70 EUR apmērā maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ.

Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam /pers. B/ nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193. un 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda

prasību par uzturlīdzekļu piedziņu apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/ *(/pers. A/)*, personas kods /personas kods/, bērna /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2016. gada 27. jūnija līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai - 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/ *(/pers. A/)*, personas kods /personas kods/, bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2016. gada 27. jūnija līdz bērna pilngadībai.

Par labu /pers. A/ *(/pers. A/)* piedzītās naudas summas ieskaitīt kontā /Konta Nr./, AS "Nordea banka".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij valsts nodevu 332,42 EUR (trīs simti trīsdesmit divi *euro*, 42 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 7,70 EUR (septiņi *euro*, 70 centi).

Par labu valstij piedzītā valsts nodeva maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods - 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Antonijas iela 6, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. B/ termiņu labprātīgai sprieduma izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu - 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas-, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas – 2016. gada 10. oktobra - Zemgales apgabaltiesai, iesniedzot apelācijas sūdzību Jelgavas tiesā.

Tiesnese K. Zaura